

Állapotjelentésdobozos modellek tuningolása 4.részes

Hozzáadta: Szeibel Laszlo

2007. augusztus 29. Szerda 19:36

Utolsó frissítés 2007. szeptember 19. Szerda 14:28

Na ez az a rész, ami tovább, mire jutunk. Az idegen sebességértékeket, mondhatnám becsülni, a slamos munkáját a próbálatlan tuningolni, hogy az összes elkövetkező, - és el nem követhető - felületet szabályosan telezsírozzam tudom én honnan vett idegen cikornyikkal s dő-számokkal, amik a pirizsi rajzon sehol sem láthatók!

Ahelyett, hogy a tényleges dő-számokat csinálta volna meg becsüléssel ! De kedves barátaim! Ez egy igazán nem megy! Ahogy a festék se takarja el az alatta fekvő slamos munkát, sőt inkább kiemeli, a giccspárdás idegen diszek sem rejtik el a slamos, trehány munkánkat! Többet ehhez a témához nem is szóllok.

Á

A fénypáncélok magukat beszélnék! Itt jár a látható az alsó tőr fapasztékjának eredeti száma is. (A szárga nyíl mutatják az idegen diszeket.) Egy nem.

Á

Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á
Egy

Kétféle:

Kétféleből csak 1 db 0,5 mm-es szál-tottak, s pocsék minőségben. Olyan laza volt, hogy nem csak a végeken bon- fel, ha csak rántom, hanem kizárólag is. Ki kellett volna dobni, de miután én mindent megtartok, később felhasznál- egy olcsó, mondhatnám szörnyenletes viking hajához. De a megrendel- elregetett volt vele.

Szálval 0,5 kétféleket venni, 0,5 ; 0,75 ; 1 ; 1,25 db 1,5 mm-ben. (Ahhoz lusta vagyok, hogy saját magam csináljam, és- verjem és- ket, mert szerencsére jás minőségben kaphatók, meg a horgol-akat is fel lehet használni. Csak a 2- nál vastagabbakat kénytelenem magam sodorni.) (Tuning19) A blokkok kimondottan elfogadhatóak voltak, kénytelenem (furcsa módon) az ejt- kétféle blokkjai voltak igazán szépen megcsinálva, igaz, furatok nélkül, csak elreponozva, de a kif-ás nem volt probléma.

Az írbocoknak szál-tott rudak is szépek voltak. Egy aztán ezekkel nem sok baj volt.

A vitorlarudakat két részből kell készíteni, középső-után mindkét rész egyik oldalát a megfelelő hosszban kis- laposra kell csiszolni, hogy egymáson felfekedjenek, s aztán szszerezni, helyenként szál-gekkel meger-teni., s aztán feketére festeni. Felső után megfelelő távolságban 0,5-ás fekete (nem világos és nem barna!) kétféle- mentel szszek-tni. (Tuning21)

De azért a gysz-letes írbocfejekbe a csigák nyál-át kimartam, s másként- esztergált csigákat szereltem beléjük. (Tuning20)

Most kell (legalább az egyik) pumpa karját a f-írbocra er-teni, ez az ön. írbocpumpa.

Á

-

Pumpa

- árcédugattyóróda
- Kar
- Házzáskártya
- Kartartás kártya
- A árca ríngatás árca kártya
- Fedélzet
- Árboc

Á
Á

- FÁÁrboc
- Pumpa
- Pumpakar a fÁÁrbocra akasztva
- A árca ríngatás árca- kártya (Tunning22)

A kar egyik vége egy rívid kártyadarabbal a pumpa ázbávdugattyóval volt ásszekártya. A kar másik vége kártyadarab volt kártya - az alsó végén egy-egy csomákkal, Á-gy több ember is ríngathatta, Aztán megy az ázÁlláskártya, - ami itt natúr Ás nem sártya! - mint az Ágyba csinálás!

Valóban a latin vitorlázás hajóknál nem beszélhetünk ázigazi Á- Álláskártya, mint a keresztvitorlázat Ás ahol a csarnokok s a tarcsok macskafejekkel ill. Doodshoft

kengyelekkel vannak fixen rígzá-tve. A sebek (s a többi latin vitorlázás hajó) csarnokjai csigasorokkal s pecekkel vannak a mellvéd belső oldalára - gyorsan oldhatóan - rígzá-tve. Az oldalkártya-csigasorok alsó vége, meg egy csomó máskártya is, mint a Ghanjínál, Án. Á pecekkel (Knebel) voltak másik kártyához erásá-tve, - a kártya Ás oldhatóság miatt.

Á

A latin vitorlázat sebek egyáltalán nem hordtak tarcsot, csak a az Án. Polacker -vegyes vitorlázat - sebek. (Franciájul Mistyque)

Az Indiscret-nál a kápen látható, az elÁrboc Ás az orrárboc kártya fészálá kártya nem tarcs,

hanem eventuel egy áéžrepÁ¼lÁ'á•, hÁ;romszÁ¶gletÁ± orrvitorla kÁ¶tele.

PatrÁ;cot se talÁ;unk, mert a vitorlarudak ejtÁ'kÁ¶tele betÁ¶ltÁ¶tte ezek szerepÁ©t is.

Á

Á
Á
Á

Á
Á
Á
Á

A kÁ©sz Á;llÁ³kÁ¶tÁ©zet. A rudakat fel kellett kÁ¶tnÁ¶m vitorlÁ;jk nÁ©lkÁ¼l, mert egy kiÁ;llÁ-tÁ;sra vittem, s a vitorlÁ;jk má©g nem voltak kÁ©sz. De legalÁ;bb ilyen fotÁ³im is vannak.

FutÁ³ kÁ¶tÁ©zet:

A nehÁ©z rudak mozgatÁ;jsÁ;ra a kÁ¶vetkezÁ' kÁ¶telek szolgÁ;ltak :

A vitorlarudak alsÁ³ vÁ©gÁ©n 3 kÁ¶telet talÁ;unk. A kÁ¶zÁ©psÁ' a rudak lefelÁ© valÁ³ hÁ°zÁ;jsÁ;ra szolgÁ;lt.

EjtÁ' - a dupla ejtÁ'kÁ¶tÁ©l alul egy 5, ill. a besannÁ;l 3 csigÁ;s nehÁ©z blokkon volt keresztben Á;tfÁ±zve Á©sÁ innenÁ a nÁ©gyszÁ¶gletes Á;rbocefejben talÁ;lhatÁ³ 4 csiga kÁ¶zÁ¼l az alsÁ³ kettÁ'n elÁ'refelÁ© Á;ttevetve, ahol a kÁ©t Á¶sszekÁ¶tÁ¶ egy pecek volt rÁ¶gzÁ-tve, ami a vitorlarÁ°d rÁ¶gzÁ-tÁ'kÁ¶telÁ©nek a áéžszemÁ©ná• volt Á;tbujatva. Az 5 csigÁ;s blokk alatt má©terrel volt egy 6 csigÁ;s blokk, Á©s a kettÁ' egyÁ¼tt alkotta az ejtÁ'kÁ¶tÁ©l csigasorÁ;jt. (Reep)(LÁ;sd az elÁ'zÁ' EjtÁ'blo kÁ©pet.) (Nem tudok rÁ;j magyar nevet.) A kÁ©t szÁ©lsÁ't talÁ;in alsÁ³ fordÁ-tÁ³kÁ¶tÁ©lnek nevezhetnÁ©nk, mert ezek kel le rudak alsÁ³ vÁ©gÁ©t jobbra vagy balra hÁ°zni. A rudak alsÁ³ vÁ©gÁ©tÁ'l egy áéžalsÁ³ karkÁ¶tÁ©lá• vezetett felfelÁ©, Á©s az csigÁ;jnak egyikÁ©n Á;ttevetve az Á;rboce má¶gÁ¶tt levezetve egy csigasoron volt rÁ¶gzÁ-tve. A rudak felsÁ' vÁ©ge Á©s az Á;j kÁ¶zÁ¶tti tÁ;volsÁ;jg kb. felÁ©nÁ©l volt a áéžfelsÁ' karkÁ¶tÁ©lá• a rÁ°dra kÁ¶tve, innen az Á;rbocefej felsÁ' csigÁ;jinak a áéžm Á;ttevetve s az Á;rboce elÁ'tt egy csigasorral rÁ¶gzÁ-tve.

Kb. ugyancsak itt voltak a vitorlarÁ°dra kÁ¶tve a kÁ©t áéžfelsÁ' fordÁ-tÁ³á• csigasorÁ;jnak a felsÁ' blokkjai egy-egy rÁ¶vid kÁ¶tÁ©ldarabbal. Ezek tkp. nem voltak igazi fordÁ-tÁ³k, hanem a hosszÁ° vitorlarudak felsÁ' vÁ©gÁ©nek a kilengÁ©sÁ©t akadÁ;jlyoztÁ;jk meg. (Az elÁ'- Á©s fÁ'vitorlarudak hossza

majdcsak hogy elárte a hajás hosszát! Az Indiscret f'vitorlarájának a hossza 36,5 m volt !)

A vitorlák kátelei :

Kivonás : A vitorlák hátsó, alsó csőcsőn volt 2 kivonás.

Bevonás : A vitorlák hátsó ázfőgá'legesá• Áónnek kb. 1/3 Ás 2/3 magasságban találunk két bevonást. Ezek vitorládön a megfelelő magasságban vannak felítve, az egyik oldalon vezetnek lefelé, Ás a vitorlák hátsó Áónn (1/3 Ás 2/3) kápzett Átszemeken Átvezetve a másik oldalon ugyanott találhatók blokkokon Átvezetve a fedézetre rítve.

(Előst, ezt előg nehöz magyar-tanom ! Á Talán a kápeken láthatók.)

Fogásolások: Eredetileg a Földközi Ás - Arab tengeren Ás az Indiai Áceánon vitorlázás latin vitorlázat° hajás nem ismerték a fogásolások káteleket. Ezek helyett tbb, káláb' nagyságú vitorlák tartottak a fedézetben, illetve vitorlarakárban Ás ezeket az idájáirásnak megfelelően cserégették. Viharos idá'ben pl. a besan legkisebb vitorlájait a f'vitorlarádra kátták. Ágyá a legkisebb Ás legnagyobb vitorlafelálet káztátti arány kb. az 1:10 -hez arányt is elárhette. azaz a legkisebb pl. 30 m², s a legnagyobb 300 vagy akár 350 m²-t is elárhette.

Az Á Indiscret fogásolások kátelei már az Ászaki behatásra vezethetők vissza. De ellentben a keresztvitorlák a fogásolások kátelek sora, soha sem a vitorla felső Áóvel párhuzamosan vezetett, hanem az alsó, első csőcsőktől kiindulva, felfelé srógen a felső csőcső alatt kb. 2-3 m-el találhatók ponthoz.

Á

Vitorlák

Nagyon szép anyagot adtak a dobozhoz Ás a szá-ne is megfelelő volt. A vevő ugyan megrendelte még hozzá a varrott vitorlakészletet ami viszont csapnivaló volt!

Durván szét vastag anyag volt, a varratok pocskok, Ás ami mindennek a teteje, a szegélykátelek valamiféle hurkaszerá Átsékel voltak imítva! Sikerült rála a vevő't lebeszénem, megegyeztünk, hogy visszaváldi, Ás a Ájában meg egy kis felárral, Án szebb vitorlák gyártok neki. (Tuning23)

Á

Nos - modellvitorlázást sokfélelekáppan és sokféle anyagból lehet készíteni. Hogy mennyi szeméttel találkoztam és is! Sűrűre festett, lakkozott keménypapírral, japánpapírral, durván szűrt vízszon, sőt festett alumínium vagy roz fűlialu. Nem beszélve a másanyag kiték vastag másanyag vitorlázásról!

Mint már említettem - a vízmentesítőanyagok ... - a lehető legfinomabb (de nem ártalmas) batisztot

tejben kell áztatni. (Nem főzni! Hideg tejben!) Szűrő-tani nedvesen, vízszintes felületen kell. Nem szabad csavarni sem centrifugálni! Aztán vasalni. A kiszabás után a 2 - 3 mm-es szegéseket vasalással felhajtani, és aztán megfelelő ragasztóval ragasztani. Aztán a szegéseket vízgigvarni. Kihegyezett, de kissé rögzítendő csiszolt hegyű 1B-s, HB-s ceruzával a sűrűket határait, meg a fogászati kávételek sűrűjait (ha vannak) berajzolni, és az összes varratot gőzben 2 mm-es tűvel kezelni vízgigvarni.

Közvetlenül felvarni a szegélykötéseket, mégpedig úgy, hogy a varrások szélük megkerülik a szegélykötést, s annak a vízmentesítőbe belefekszik. Nem kell átszúrni a szegélykötést! És egyéssel kialakítani a vitorla sarkain a felületet.

Fogászati kávételek : Egy vízvid darab 0,5-0,7 mm-es tűvel csomót készíteni, tővel áthúzzuk a megfelelő helyen, a vitorla másik oldalán is csomót készíteni, és a hosszát megfelelőre vízgigjuk. Mivel ezek a vízcsapadék, s víz visszavissza állnak, ezért kissé megnedvesítve vízmentesítőbe árukba rendezve őket mindkét oldalon egy csepp a vitorlához vízgigjuk.

A vitorlázást vízvid, natúr szőnyeg kávételekkel készíteni a vízdra.

Nagy hajóknál soha nem egy hosszú kötéssel spirálisan ! Az ok nagyon egyszerű : Ha egy kötéssel spirálisan egy helyen elszakadt, a szél semmi perc alatt lerántotta volna a vitorlázást !

Hogy a rudakra a blokkokat a vitorlák elűt vagy után készíteni a rudakra, az elvileg mindegy, kinek hogy könnyebb.

- Csak kis hajókon !
- Az átkötés a 17. sz-ig
- Kb. 1600-1850
- 1850 után un. Jackstag - ra
- A vitorlák felső csúcskeinek bandácsolása a vízvidre 1850-ig
- A vitorlák felső csúcskeinek bandácsolása a vízvidre 1850 után

Á

A fűlkák sémája az olasz rajzon is kb. 90 %-ban rendben volt, eltekintve azokról, amiket

a kártyákban tartott pumpákra kellett volna kártyáztatni. Itt tkp. csak egy fontos szabályra kell figyelni. Nem elég a futókártyák laza végét egyszerűen a bakra vagy a szegre kártyáztatni, s aztán levágni! S ha hosszabb szálra ki kell engedni honnan vesszük a kártyát ?? (Legalábbis a valóságban !) De éppen ezért a modellen a bakra vagy a szálra tekercsben akasztva, vagy mellettük a padlón feltéve kell őket támasztani!

Ez a padlón még csak elég egyszerűen megy, egy-egy csepp ragasztással. De a szegeken ólomsúlyokkal kell játszani - a modellkarok nem érik el a szegreket, s ezért a szegreket kell megemlíteni. De erre is megvannak a sokféle megoldásai a kártyák mellett a kártyákhoz tartozó eszközök. De erről majd később.

Miután semmi idegem nem volt saját zsinórokat készíteni, én vettem őket. Igaz, hogy meglehetősen sűrű selyemből vannak, de egy kis gyakorlattal egyszerűen a helyekre lehet őket gyártani, s a rúd vagy a vitorlán egy csepp ragasztással rögzíteni.

Á
Á
Á

Itt meg kell jegyezni a legalapvetőbb hibákat a modellzsinórokban.

1 - A modell kártyákban vagy szálcsendben áll (vitorlával vagy nélkülözhetetlenül) - a zsinór furcsa módon deszkalapegyenesen vagy egy kicsit hullámosan valamilyen irányba állnak.

2 - A hajó (modell) dagadó vitorlával nem elég elre nem hajózik, a zsinórok ellenben bármilyen lobognak hátrafelé ???!! Szóval szemben ? Ha a szál a hátulról, akkor logikus módon a zsinórnak előrefelé kellene lobogni ! Ill. mindig szálirányban ! Vagy ?

Az igazi zsinórok meglehetősen vastag anyagból voltak készültve, én gyártásukban csak erős szálból lobogtak olyan szálakon. Eltekintve az ún. Flamme-któl (nagyon hosszú vészonszálak) és a károsabb feljártt jelzőzsinórtól.

S itt felmerül a kérdés - olvastam a vitákat - vitorlával vagy nélkülözhetetlenül, ha vitorlával akkor dagadó vagy láthatatlan.

Ehhez illik a kártyáztatást tudni :

A kártyákban - rövid tartózkodás esetén - a vitorlákat felvonták, s rögzítették. (Ez egyébként egy nehéz dolog, vitorlákat felkártyáztatni ólomsúlyokkal állapottban támasztani. A 14-18. sz-ig egyszerűen kártyáztatás fel, mint károsabb klipperekkel !)

Á

Kb. 1700-ig a vitorlákat egyszerűen csak a rudak alá kötötték. 1700 után a vitorlákat a vitorlarudakra felpakolták s ott kötötték meg őket.
(Fr. 74 Ágyás Le Superbe modelljén).

Hosszabb tartózkodásnál a vitorlákat mindig leszerelték, s kitergettették szíradni. Ez esetben a felső rudakat mindig felfelé fordították, s az összes rudat vierkant-ba állították, azaz merőlegesen a hossz tengelyre.

Ebben az állapotban tehát a hajónk a kikötőben fog állni.

Esetleg járólhatjuk még pontosan azt a pillanatot, amikor a hajó éppen hogy befutott a kikötőbe, vagy éppen egy szélcsendes zónában van, ilyenkor a vitorlákat láttádként állítják.

Á

De ilyenkor a felső vitorlákat alsó felére (főleg középkori, hasas vitorláknál) állítják. az alatta lévő rudakat alá kötötték. Nem szétválasztva. De az őrt dagadó vitorlákat járólhatjuk is van néhány elfogadható módszer. Ehhez azonban ismernünk kell a különböző korszakok vitorláinak a hasasságát ! A középkorban a vitorlákat nagyon hasasra szabva, mert azt hitték, hogy a hasas vitorlákat a szelet jobban befogják ! (Ennek persze éppen az ellenkezője az igaz ! Ez egyszerű fizika ! Minél kisebb felületen oszlik el ugyanaz a szélnyomás, annál nagyobb lesz az adott egységnyi felületre (m²) eső nyomás, és fordítva ! Ám minél nagyobb a vitorla, annál többet kell vektorokkal számolni.) mert az alsó vitorlákat aránytalanul nagyok voltak, középen is voltak kivonások.

Ez jól látható a képen.

Ez egy spanyol galeon-t ill. karrak-ot (?) járólhat kb. 1560-ból. P. Breughel metszete. A vitorlákat hasassággal felfelé csatolták.

Az évszázadok során a vitorlákat szabása egyre laposabb lett, s végül a klippereknél, s a Windjammer - eknél (Sz. Szélesel, - a klipperek utadai, mint pl. a P-Liner hajók, a Preußen (ma az orosz Kruzenstern), Padua, Potosi, Pamir s a Passat (ma restaurálva a bécsi kikötőben)) egészen extrém laposan lettek szabva.

Â francia Windjammer

-Â nÂ©gyÂjrbocos bark

nÂ©met Windjammer

- Â¶tÂjrbocos Vollschiiff

- â€œ teljes hajók â€œ

A latin vitorlázkat egyszerÂbb egy kicsit hasasra beÂllÂ-tani, ez ÂltalÂban jÂl sikerÂl a vitorlarÂd, Âs a (hÂtsÂ, alsÂ) kÂt csÂ¼csÂ¶kkÂ¶tÂ (kivonÂ) megfelelÂ beÂllÂ-tÂsÂival.Pi. ez a sebekemen a vÂlemÂnyem szerint jÂl sikerÂl, s vitorlÂk most Âgy Âllnak, mintha a hajók jobboldali (SB) hÂromnegyedes szÂlben egy hosszÂ Â-vÂ± kanyart venne Âppen. Ezt a benyomÂst meg lehetne erÂsÂ-teni, ha a modell az ÂllvÂnyon nem egyenesen Âllna, hanem balra bedÂlne.

A sebek az erÂsen kifelé dÂlÂ oldalai miatt 45 fokos dÂlÂsszÂ¶get elviselt felborulÂs nÂlkÂl, akÂr csak mai modern jac

A keresztvitorlÂknÂl egy kicsit nehezebb a dolog, fÂleg az alsÂ vitorlÂknÂl. De ezt majd egy mÂsik cikkben tÂrgyaljuk meg.

Ezzel egyelÂre befejeztem az â€œ ÂpÂ-tÂdobozok tuningolÂs â€œ -Ât, de kÂsÂbb mÂg vissza fogok tÂrni erre a tÂ modellek ÂpÂ-tÂse kapcsÂjn. De elÂtte szeretnÂk egy Âj sorozatot indÂ-tani, azoknak, akik kizÂrÂlag terv utÂn akarÂ ÂpÂ-teni. Ami sokkal de sokkal nehezebb, mint konzervbÂl ÂpÂ-teni. S itt elÂzetesen meg kell jegyezni, hogy aki terv utÂn akar ÂpÂ-teni, annak nagyon-nagyon nagy tÂ¼relemmel kell rendelkeznie ! Heteket- hÂnapokat rÂ kell szÂnnia a kutatÂsra s a szakirodalom tanulÂnyozÂsÂjra. Nem akarom senkinek se a kedvÂt szegni !

MÂr emlÂtettem. A pocsÂkabbnÂl pocsÂkabb â€œ tervrajzokkal â€œ DunÂt lehetne rekeszteni.

De mi van akkor, ha a rajz jÂ, de hiÂnyzik a tapasztalat, az Âvek sorÂjn ÂsszegyÂjtÂtt elmÂleti tudÂs? Az igazÂjn jÂ rajzok nem kezdÂknek kÂszÂlnek ! Ahogy egy gÂpÂszmÂrnÂ¶knek sem kell elmagyarÂzni, hogyan olvasson egy alkatrÂszrajzot, ugyanÂgy egy jÂ hajók (modell) ÂpÂ-tÂnek nem kell elmagyarÂzni, hogyan kell egy metszetet vagy vÂ-zvonrajzot Ârtelmeznie ! Vagy pÂldÂul a rÂgi hajók kÂ¶tÂzete! A dobozok ÂpÂ-tÂsi utasÂ-tÂsaiban olvashatÂ meg oda 0,5 mm-es kÂ¶telet kell kÂ¶tni . OK. De miÂrt ? MÂrt Âppen oda ? S mÂrt Âppen 0,5 mm-est ?

Nem akarom az un. gyakorlati embereket megbÂntani , de sajnos elmÂlet nÂlkÂl nem megy !!!

Akit nem Ârdekel az elmÂlet, az lehet hogy nagyon tetszÂs kopjafÂt tud faragni, - habÂr egy igazi szÂkely rengeteg hibÂt talÂlna benne - az soha nem lesz igazi hajókmodellezÂ, hanem csak egy szobadÂ-sz kÂszÂ-tÂ. MÂg egyszer : Nem

akarom senkinek se a kedvét szegni !!!

Fel tudom rajzolni az utat : Ezen az úton kell menned, ha hajózási modellezés akarsz lenni !

Ez az út nem lesz könnyű, s talán tele lesz kitérőkkel, s hibákkal. Hogy ezeket a kitérőket s hibákat el tudd kerülni, ebben tudok segíteni.

Flamenco

Korábbi cikkek:

- A tölgyesdobozos modellek tuningolása 1.rés
- A tölgyesdobozos modellek tuningolása 2.rés
- A tölgyesdobozos modellek tuningolása 3.rés